

KU LEUVEN

HIVA

ONDERZOEKSINSTITUUT VOOR ARBEID EN SAMENLEVING

Conseil de l'Égalité des Chances
entre Hommes et Femmes

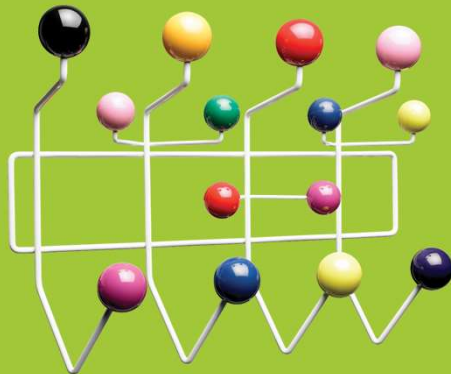

Raad van de Gelijke Kansen
voor Mannen en Vrouwen

Project 'Onvrijwillig deeltijds werk bij vrouwelijke werknemers': kwalitatief onderzoek

Projet 'Emploi à temps partiel involontaire de travailleuses': enquête qualitative

Presentatie – 22.06.22

Anne Guisset, Ignace Pollet & Ezra Dessers
HIVA KU Leuven

Opbouw presentatie

1. Kwalitatieve bevraging

- Noodzaak
- Methodologisch design
- Implementatie

2. Bevindingen uit dit onderzoek

- Algemene bevindingen
- Per sector (schoonmaak, woonzorgcentra, handel)

Noodzaak kwalitatieve bevraging

- Zicht op complexe beslissingsprocessen (i.f.v. beperkingen qua locatie, gezinssituatie, opleiding)
- Vrijwillige keuze of vrijwillige aanpassing
- Consequenties voor privé-leven, tijdsbeschikking, werkbeleving, loopbaanvooruitzichten
- Nood aan concrete, herkenbare narratieven

Kwalitatieve bevraging door HIVA: methodologisch design (december 2020)

- Halfopen, semi-gestructureerde interviews
- 30 deeltijds werkende vrouwen
  - Schoonmaak, woonzorgcentra, handel (10+10+10)
  - Pariteit Fr/Ned (15+15)
  - Gevarieerd sample qua leeftijd en type bedrijven
- Interviewgids gevalideerd door syndicaal vertegenwoordigers
- Identificatie respondenten door betrokken vakbondscentrales

Kwalitatieve bevraging: implementatie

- Bevraging mei-juni-juli 2021 (skype & tel.)
- 29 interviews gerealiseerd
  - 11 Ned + 18 Fr
  - 10 schoonmaak, 10 WZC, 9 handel (PC311)
  - 16 $\leq 45j$ + 13 $> 45j$
- Rapportage bevat write-outs gesprekken (geanonimiseerd)

Bevindingen: achtergrondkenmerken

Algemeen, voor de 3 sectoren samen

- Kortgeschoolden (BSO & herintreedsters) met een relatief zwakke arbeidsmarktpositie
- Veel alleenstaanden, die niet kunnen terugvallen op het inkomen van een partner

Bevindingen: levensfase

- Levensfase heeft invloed op wenselijkheid deeltijds werk
  - Nog thuiswonend: deeltijds inkomen = bonus
  - Gesetteld zonder kinderen: behoefte aan voltijds inkomen (hypotheek...)
  - Met jonge kinderen: behoefte aan meer gezinstijd
  - Met grotere kinderen: behoefte aan voltijds inkomen
  - 50+ en ouder: deeltijds wenselijk wegens fysieke zwaarte van het werk

Bevindingen: loopbaan

Latere loopbaan: switch van deeltijds naar voltijds zelden toegestaan, kansen op andere job slinken, men zit “gevangen” in de deeltijdse job als gevolg van een vroegere “keuze”

Bevindingen: kenmerken arbeidsorganisatie

- Tijdsflexibiliteit vanuit voorkeur klant -> pieken & dalen inzake productie en vereiste personeelsinzet -> deeltijdse contracten en variabele uurroosters
- Anticiperen op onverwachte gebeurtenissen (o.m. ziekte of verloop personeel) -> contingent deeltijdsen laat toe de bezetting (tijdelijk) op te vullen (via avenants/addenda)
- Variabiliteit en onvoorspelbaarheid uurroosters maakt dat job moeilijk combineerbaar is met andere deeltijdse job (of met vaste engagements in privé-tijd)

Bevindingen specifiek voor de schoonmaaksector

- Deeltijds werk = gangbare regime
- Weinig formele kwalificatievereisten (vooral: ervaring)
- Zwakke arbeidsmarktpositie (verplicht kansen te grijpen die zich aandienen)
- Veel alleenstaanden, veel van allochtone origine
- Klantgerichte werktijden (vroeg/laat), variabele roosters
- Fysieke zwaarte: toenemende fysieke klachten ngl leeftijd; voltijds niet vol te houden
- Geïsoleerd werk
- Verandering van werkgever (bij aanbesteding door grote klanten) vaak aanleiding tot verstrakking werkritme (lagere personeelsbezetting & kortere recuperatietijd)

Bevindingen specifiek voor WZC/ MRS

- Deeltijds werk = gangbare regime
- Meest frequente kwalificatie = zorgkundige
- Variabele uurroosters met grote onvoorspelbaarheid
- Normen personeelbezetting zijn niet mee aangepast aan veranderd profiel bewoners (meer zorgbehoevend) -> hogere werkdruk
- Fysiek zwaar werk, voltijds niet vol te houden (tillen van mensen), leidend tot fysieke klachten en burn-outs (werktempo nog verhoogd door Corona)
- Tendentieel verloop naar andere zorginstellingen (voltijds en betere condities) -> onderbezetting en extra-druk op achterblijvend personeel

Bevindingen specifiek voor handel

- (selectie uit PC311 grote kleinhandelszaken)
- Gemengde bezetting voltijds/deeltijds
- Vaak 2de inkomen gezin, deeltijds meer eigen keuze
- Chronische onderbezetting & hoog werkritme
- Deeltijdsen als buffer voor pieken & dalen (winkeluren) en onverwachte afwezigheden (zieke collega's)
- Weinig overstap van deeltijds naar voltijds (fysieke zwaarte speelt meer ngl leeftijd)
- Tendens hogere werkdruk wegens bijkomende taken online verkoop (afhandeling, administratie, klantenservice...)

Belangrijkste conclusies

- Onvrijwillig karakter deeltijds werk vooral in schoonmaak en WZC/MRS (minder in handel)
- Deeltijds werk en variabiliteit werkuren bepaald door arbeidsorganisatie: afstemming op klanten (pieken en dalen), buffer voor onvoorziene gebeurtenissen (ziekte collega's)
- Voltijds werken vaak geen optie wegens fysieke zwaarte
- Keuze bij aanvang loopbaan vaak bepalend voor verdere loopbaan (afnemende opties voor switch)
- Variabiliteit & onvoorspelbaarheid deeltijdse werkroosters maakt combinatie met complementaire deeltijdse job moeilijk (voorwerp voor discussie sociale partners?)

Vragen & opmerkingen?

**HARTELIJK DANK
MERCİ BEAUCOUP**